Ao. 1829. No. 51.

# ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 28 April.

## WEENEN, den 17den April.

De Oostenrijksche Beobachter behelst de volgende berigten uit Konstantinopel:

„Den 21sten Maart, den vijftienden dag van den Ramazan, heeft de Sultan zich naar den keizerlijken schat (in het serail) begeven, om het kleed van den profeet te bezoeken, en na afloop dezer plegtigheid aan de groot-ambtenaren eene aanspraak gedaan, waarbij hij het doel der nieuwe verordening omtrent de kleeding, welke op dezen dag in het licht verscheen, ontwikkelde, als strekkende om de weelde te verbannen, eenvoudigheid en vermindering van uitgaven in te voeren enz., en de aanwezigen te gemoet voerde, dat de eerste belijders van den Islam zich van kleeder-praal onthouden, verwijfdheid en verkwisting vermeden hadden, doch deswege ook in Europa, Azia en Afrika overwinnaars geweest waren, en dat de tegenwoordige bedenkelijke omstandigheden en oorlogstijden het elken Moslim ten pligt maakten, de onthouding, eenvoudigheid en opoffering der voorvaderen na te volgen. — De verdere hervormingen opzigtelijk de kleederdragt der burgerklasse en handwerksliedeu, alsmede der militairen, zullen achtereenvolgende bekend gemaakt worden. Men denkt, dat dezelve ook tot de vrouwen zullen uitgestrekt worden; maar dat aan deze het dragen van Oostindische shawls en Russisch bontwerk, dat den mannen thans niet meer geoorloofd is, niet zal verboden worden.

Den 25sten Maart is de vloot, bestaande uit 4 linieschepen, 2 fregatten, 3 korvetten, 3 brikken en 18 branders en kanoneerbooten, naar den mond van Bosphorus afgezeild.

De nieuwe groot-vizier, *Reschid Mehmed*-pacha, was, volgens de jongste tijdingen, welke de Porte uit Schumla ontvangen heeft, nog steeds aldaar niet aangekomen.

## FRANKFORT, den 23sten April.

De berigten uit Konstantinopel van den 26sten Maart, welke men ontvangen heeft, melden nog, dat de Porte tijding heeft ontvangen van de landingen, welke de Russische vloot in de Zwarte Zee gedaan heeft, ten gevolge waarvan Mesembria en Sisepoli in de magt der Russen zijn geraakt; terwijl op andere nog meer zuidelijk gelegene plaatsen de batterijen en vaartuigen vernield zijn.

Volgens brieven uit Corfu, zou er in Albanie en Thessalie een hevige opstand uitgebarsten zijn. De Albanezen eischten de achterstallige soldij van de Porte; maar dit was de eenige oorzaak van den opstand niet: Grieksche zendelingen hadden geld uitgedeeld en groote beloften gedaan. De Albanezen, die gewoonlijk den meestbiedenden dienen, verlangden nu eensklaps hunne vrijheid en wilden, even als de Grieken, onafhankelijk zijn.

## ODESSA, den 4den April.

Volgens berigten uit Konstantinopel, wordt aldaar het gebrek aan granen steeds gevoeliger. Voor de armen bakt men brood, dat slechts voor de helft uit meel, en overigens uit andere ingredienten bestaat. Goed brood wordt als contrabande verkocht en rijst is nog schaarscher.

Van den 1sten tot heden zijn alhier 5 schepen van Varna, 1 van Sisopolis, 2 van Theodosia en 2 van Kowarna binnengeloopen; een derzelven had munitie voor rekening der regering geladen.

## ROME, den 11den April.

Gisteren heeft de Heilige Vader bij Z. M. den Koning van Beijeren een bezoek afgelegd in de Villa op den Monte Pincio, welke aan Hoogstdenzelven toebehoort. De straten, door welke Zijne Heiligheid komen moest, waren opgevuld met menschen, en de lucht weergalmde van het onophoudelijk geroep van „*Santo Padre la benedizione.*" De Heilige Vader reed tot aan de groote poort, en werd van daar tot aan de trappen, waar hem Z. M. te gemoet kwam, in eenen draagstoel gedragen.

## PARYS, den 23sten April.

De kamer der afgevaardigden beraadslaagt thans over een ontwerp van wet, betrekkelijk de dotatie van de kamer der pairs. In de zitting van den 21sten April heeft de heer *Cormenin* aanmerkingen gemaakt op de erfelijkheid van toelagen aan de pairs en daarbij in het midden gebragt, hoe veel sedert 1814 aan de hoogere standen is toegevoegd, terwijl onderscheidene schuldvorderingen van min gegoeden uit vroegere tijden onbetaald zijn gebleven. De minister van binnenlandsche zaken nam dit zeer euvel op, en stelde deze aanmerkingen, tot groot genoegen van de regter zijde, maar niet minder tot bevreemding van de liberalen, voor als ten oogmerk hebbende om een blaam te werpen op de regering van *Lodewijk XVIII* en *Karel X*. De heeren *Mauguin*, *Dupin* en *Benjamin Constant* bleven niet in gebreken, den minister te antwoorden. De heer *Dupin* deed opmerken, dat hetgeen de heer *Cormenin* gezegd had niet anders dan op het bestuur der ministers kon toepasselijk gemaakt worden, en hoe er onder deze gedurig geweest waren, die 's Konings weldadige bedoelingen hadden miskend. De heer *Benjamin* voerde den minister te gemoet, dat hij heden het voorbeeld van den gewezen minister *de Villèle* had gevolgd, die gewoon was zijne vijanden ook voor 's Konings vijanden te verklaren.

— De regtbank van eersten aanleg heeft den heer *Duplan*, een jong advocaat, wegens een in druk uitgegeven verzoekschrift, dat beleedigend voor den Koning is beschouwd, veroordeeld tot drie maanden gevangenis en 500 franken boete.

— Volgens berigten uit Lissabon van den 8sten dezer, liep aldaar het gerucht, dat don *Miguel* zijne zuster, dona *Isabel Maria*, gewezen regentes, in het klooster van Estrella had laten opsluiten. Verder meldt men, dat tusschen den overweldiger en zijne ministers eene hevige verdeeldheid is ontstaan. Den 7den April hebben de troepen van linie, die der marine, de provinciale militie, de gendarmerie en de vrijwilligers last ontvangen om binnen de kazernen te blijven. Don *Miguel* heeft aan alle chefs der korps eene aanschrijving doen afgaan, om aan geene bevelen te gehoorzamen, dan die van den generaal *van Bastos*, aan wien thans de departementen van binnenlandsche zaken en van marine zijn opgedragen. — Den 26sten Maart is de overweldiger benoemd tot broeder en bestendig regter der broederschap van het heilige sacrament der kerk van St. Maria de Outeiro binnen Lissabon.

— Brieven uit Navarino, van den 11den Maart, melden, dat de vestingwerken van die stad steeds met den grootsten ijver worden voortgezet, en dezelve eerlang in zoodanigen staat van tegenweer zal gebragt zijn, dat de Grieken gemakkelijk alle vijandelijke schepen, die eenen aanval zouden willen wagen, zullen kunnen afslaan.

## TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

*Zitting van Donderdag den 23sten April.*

Wordt gelezen eene boodschap van Z. Exc. den minister van financien, daarbij inzendende een afschrift van het laatste koninklijke besluit, omtrent de tienjarige begrooting. — Deze stukken, welke reeds gedrukt waren, zullen worden rondgedeeld en verzonden aan de afdeelingen van de maand October.

Wordt nog gelezen eene koninklijke boodschap, waarbij Hoogstdezelve kennis geeft, dat de heeren *van Pabst tot Bingerden* en *Raoust*, leden van den raad van state, belast zijn met de verdediging van het ontwerp van wet op de drukpers, (daar Z. Exc. de minister van justitie voortdurend ongesteld was). — Aangenomen voor notificatie.

Een groot aantal verzoekschriften zijn aan de kamer op nieuw ingediend, welke alle aan de daartoe bestemde commissie worden verzonden, welke commissie bij verscheidene harer medeleden, een groot aantal rapporten uitbrengt en waarvan het besluit is, dat al deze verzoekschriften ter griffie zullen worden nedergelegd, de rapporten gedrukt en rondgedeeld worden, op een na, waaromtrent men is overgegaan tot de orde van den dag.

De vergadering is daarna gescheiden tot morgen ten 11 ure, om te beraadslagen over het ontwerp van wet op de drukpers.

*Zitting van Vrijdag den 24sten April.*

De vergadering wordt te 10½ ure geopend.

De heeren staatsraden *Raoust* en *van Pabst* zijn tegenwoordig. De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De voorzitter berigt, dat hij weder eenige verzoekschriften over het onderwijs, het gemaal enz. ontvangen heeft. Dezelve worden naar de commissie tot de petitien verzonden.

De discussie over het ontwerp van wet op de drukpers wordt geopend.

De heer de *Secus* bestrijdt hetzelve; als [illegible] door geweld ontrukte concessie. Art. 5 en [illegible] in het wetboek van strafvordering kunnen [illegible] te, dat in art. 1 bij het woord opruijen gevoegd [illegible] streeks. Hij zal tegen het ontwerp stemmen.

De heer *de Stassart* keurt hetzelve mede niet goed. [illegible] is te onbestemd; de tijd van een jaar voor de prescriptie der vervolgen is te lang; het 2de artikel behelst eene nuttelooze uitbreiding van het

strafwetboek. Hij zal tegen het ontwerp stemmen, dat hij als een wapen tegen de vrijheid beschouwt, waarvan men wel een dolk zou kunnen maken.

De heer *Fokkema* keurt het ontwerp gedeeltelijk goed: hij acht, dat de bijvoeging van het woord *regtstreeks* in art. 1 onnoodig is, en dat beleediging en hoon van openbare ambtenaren strenger moeten gestraft worden, dan dezelfde misdrijven, tegen particulieren gepleegd. Doch hij bestrijdt het 3de artikel en hetgeen bij art. 1 omtrent de medepligtigheid bepaald is. Hij zal tegen stemmen.

De heer *Luzac* ontkent de gebreken van het ontwerp niet; maar hij keurt deze wet in alle opzigten beter dan de bepalingen van 1815 en de verordeningen, welke bij twee groote naburige volken bestaan. Het is overigens slechts eene voorloopige wet; zij schenkt ons het onwaardeerbare voordeel, dat wij van de wetten en besluiten van 1815 verlost worden. Hij zal voor het ontwerp stemmen.

De heer *Barthelemy* is, als lid der commissie, over het ontwerp geraadpleegd; maar hij kan de uitbreiding, bij het 2de artikel des ontwerps aan art. 222 van het strafwetboek gegeven, niet goedkeuren.

De heer *Angillis* zal tegen het ontwerp stemmen. Het is hem genoeg, dat een artikel niet deugt om het geheele ontwerp te verwerpen. Inzonderheid zou hij het woord *regtstreeks* bij het woord opruijen verlangd hebben.

De heer *Sijpkens* spreekt tegen het ontwerp, en zegt, dat hij in de Kamer nooit een ander gevoelen dan in de commissie heeft voorgestaan. Hij beschouwt de bepalingen van het ontwerp als onvoldoende om de misdrijven der drukpers te beteugelen. Nogtans zal hij het antwoord van de heeren staatsraden afwachten, om zijne stem te bepalen.

De vergadering scheidt tot morgen te elf ure.

*Zitting van Zaturdag den 25sten April.*

De vergadering ten 11½ ure geopend zijnde worden de beraadslagingen over bovengemeld ontwerp vervolgd. De heeren *Fabri-Longrée*, *van Crombrugghe*, *de Brouckère*, *Surmont de Volsberghe* en *Le Hon*, spreken *tegen* en de heeren *Leclercq*, *van Boelens* en *Donker Curtius* *voor* het ontwerp.

Vervolgens ontstaat er eene beraadslaging over het voortzetten van de beraadslaging. De heer *Donker Curtius* zegt, dat er veel te veel leden afwezig zijn om over het ontwerp te kunnen stemmen dezen avond, en verlangt de beraadslaging op Maandag voortgezet mag worden, gelijk ook de heer *Bijleveld*. De heer *de Stassart* en andere geven een tegenovergesteld gevoelen en vragen: waarom de leden dan niet gekomen zijn. Eindelijk besluit men met eene meerderheid van 42 stemmen tegen 39, dat er avond-zitting zal zijn en wordt de vergadering ten 4 ure gescheiden, om des avonds ten 7 ure te worden vervolgd.

*Avond-Zitting.*

Ten 8 ure dezelve geopend zijnde, zoo hebben de heeren *Surlet de Chokier*, *Warin*, *van Beenen*, *Schooneveld*, *Fallon* en *Geelhand Dellafaille* opvolgelijk het woord tegen de wet.

Nu doet de heer *Beelaerts* een voorstel, om de beraadslaging tot Maandag te schorten, ten einde daardoor de regering in staat te stellen om nog eenige wijzigingen toe te geven, en de heeren commissarissen des Konings te verzoeken dezen wensch aan den Koning te kennen te geven. Dit voorstel vindt veel bijval, doch ook bestrijders. Eindelijk wordt er na eene langdurige beraadslaging besloten, dat het vervolg der beraadslagingen op Maandag aanstaanden ten 11 ure des morgens zoude plaats hebben.

# Mengelwerk.

*Aan de Redactie.*

Er is onlangs bij den Boekhandelaar C. A. THIEME in het licht verschenen eene *wederlegging der verhandeling over de verantwoordelijkheid der ministers volgens het nederlandsch staatsregt*, en een uwer bestendige lezers is van voornemen om dat belangrijk werkje nader te onderzoeken en ter toetse te brengen.

Doch er is een punt, waaromtrent eene toelichting noodzakelijk schijnt, welke uw lezer gaarne wenschte te erlangen, doch waartoe hem geen anderen weg over blijft, dan zich tot u te wenden, met verzoek om aan dit artikel eene plaats in uw geëerd blad te willen gunnen, ten einde den geëerden schrijver van die wederlegging uit te noodigen om zich deswege te verklaren.

*'s Gravenhage* Maart 1829.

Uwe bestendige lezer,
N. N.

De geëerde schrijver van het bovenaangehaald werkje gaat van het beginsel uit, dat eene ministeriele verantwoordelijkheid noodig is, om de onschendbaarheid der grondwet te handhaven; doch hij merkt teregt in mijne gedachte aan, dat die verantwoordelijkheid in eene bloote theorie zoude verbaarden, indien niet aan de Staten-Generaal bij eene *bijzondere wet* het regt werd toegekend, om de ministers in staat van beschuldiging te kunnen stellen, zonder dat daartoe door de regterlijke magt eene aanvrage is gedaan.

De geëerde schrijver heeft *in zijn systema* volkomen gelijk, doch men kan uit zijne redenering afleiden, dat, *vermits daartoe eene bijzondere wet wordt vereischt*, onze grondwet die bevoegdheid of dat attribuut aan de Staten-Generaal niet heeft toegekend; en dit is al wederom zeer juist, want art. 177 van de grondwet strekt alleen om den regter aan te wijzen, bij wien de leden der Staten-Generaal, de ministers, de leden van den raad van state en de gouverneurs der provincien moeten *teregt staan*; terwijl het slot van dat artikel *alle* die ambtenaren tegen ligtvaardige beschuldigingen heeft willen *waarborgen*, en daarom *in hun belang* bepaald, dat zij, wegens misdrijven, *in het uitoefenen hunner functien begaan*, nimmer in regten mogen worden betrokken, *dan na dat door de vergadering der Staten-Generaal daartoe uitdrukkelijk verlof is verleend.*

Daarom verlangt onze geëerde schrijver, dat, als het ware bij dat artikel 177 worde bijgevoegd de «Staten-Generaal zullen ook uit eigene be-« weging mogen bevelen, dat al de voormelde ambtenaren (of enkel de « hoofden der departementen van algemeen bestuur) bij den hoogen raad « wegens deze of gene daad worden te regtgesteld.»

Maar dan vragen wij, wat bedoelt de geëerde schrijver door eene *bijzondere wet?* Verstaat hij daardoor eene wet, door de beide Kamers der Staten-Generaal en den Koning *op de gewone wijze* aangenomen? dan moeten wij met hem in gevoelen verschillen, want wij vermeenen, met bescheidenheid te kunnen staande houden, dat bij eene *gewone* wet even min een attribuut aan de Staten-Generaal kan worden *opgedragen*, als dat die vergadering in hare grondwettelijke bemoeijenissen zoude kunnen besnoeid worden.

Verstaat de geëerde schrijver door eene *bijzondere wet*, eene wet, in den vorm van het elfde hoofdstuk der grondwet uitgevaardigd, dan zijn wij het volkomen eens, en dit kan ook wel niet anders zijn.

Men erkent toch, dat onze bestaande grondwet in geenen deele aan de Staten-Generaal de magt opdraagt, om het *initiatif* dien aangaande te nemen; want anderzins kwam geene bijzondere wet te pas: trouwens, kan onze grondwet daarvan geen gewag maken, want zij is niet alleen niet uitgegaan *van* noch gebouwd *op* eene ministeriele verantwoordelijkheid, maar dat stelsel is, (zoo als de heer BYLEVELD te regt in eene der laatste zittingen der Staten-Generaal heeft opgemerkt) in de maand Mei 1815 rijpelijk bij de commissie tot het opstellen der grondwet behandeld, overwogen en *afgekeurd* geworden, waarvan het authentiek bewijs wel ligt ter zijner gelegenheid zal ter bane komen.

De geëerde schrijver kan te dezen dan niet anders bedoelen, dan eene *organieke* wet, en zulks te meer, aangezien het opschrift van het elfde hoofdstuk der grondwet in art. 229 niet alleen spreekt van *veranderingen* maar van *bijvoegselen*, en de geëerde schrijver stelt voorzeker te veel prijs op de handhaving van ons constitutionneel charter, dan dat hij aan de wetgevende magt het regt zoude willen toekennen om bij eene *gewone* wet, en zonder in acht te nemen de behoedmiddelen, bij dat elfde hoofdstuk voorgeschreven, *bijvoegsels* bij de grondwet te maken, omdat, zulks eens kunnende doorgaan, de geheele grondwet zoude gevaar loopen van schipbreuk te lijden.

Indien er dan een *bijvoegsel* bij de grondwet wordt vereischt, om de ministeriele verantwoordelijkheid daar te stellen, dan zoude men een stap verder behooren te gaan, en de eerste kamer behooren bevoegd te verklaren, om ten principale regt te spreken, *zoo* als werkelijk in *Engeland* en *Frankrijk* plaats grijpt; want de geëerde schrijver zal het toch met ons als eene ongerijmdheid moeten aanzien, dat, wanneer eene vergadering van 170 leden (de Eerste en Tweede Kamer) bij eenparigheid van stemmen, zoo als het zoude kunnen gebeuren, heeft verklaard, dat N. N. door deze of gene daad de grondwet geschonden en alzoo een misdrijf heeft gepleegd, alsdan 9 regters, hiermede de meerderheid van zestien raadsheeren, de zaak uit het tegenovergesteld oogpunt zullen kunnen beschouwen, den minister vrijspreken en regtvaardigen, en alzoo den Vorst bijna noodzaken om den vrijgesproken en onschuldig verklaarden minister in zijn ambt te handhaven.

De Engelsche en Fransche grondwet is derhalve van een gezonder beginsel uitgegaan, door de *beschuldiging* aan de kamer der gemeenten en de *beslissing* aan de kamer der pairs op te dragen: — want dan is het de natie zelve, die als het ware in een buitengewoon geval oordeel velt, doch het zoude waarlijk eene zonderlinge *anomalie* opleveren, indien, nadat honderd en zeventig volksvertegenwoordigers over de beschuldiging hadden geoordeeld, negen regters zouden kunnen verklaren, dat er noch grond tot beschuldiging noch tot veroordeeling aanwezig is.

Wij vermeenen uit dit een en ander aanvankelijk het gevolg te mogen trekken, dat onze grondwet niet op het beginsel eener ministeriele verantwoordelijkheid gebouwd is, en dat, wanneer men die wilde invoeren, men *bij wege van verandering der grondwet*, art. 177 in eenen geheel anderen zin zal behooren op te stellen.

ANTWOORD.

Bij de aandachtige lezing der wederlegging, blijkt ten duidelijkste, dat de schrijver geenszins heeft gesteld, dat er eene ministeriele verantwoordelijkheid in dien algemeenen en schier onbepaalden zin bij onze grondwet zou zijn aangenomen, zoo als die in *Engeland* bestaat. Volgens eene zoodanige verantwoordelijkheid zijn de ministers van *alle* daden des Konings rekenschap schuldig: dus niet alleen van die, welke de wetten schenden, maar ook tegen het *algemeen belang* inloopen. En het is daarom ook, dat zij in de beide huizen van het Parlement, als de orgaan van dit algemeene belang zijnde, worden beschuldigd en gevonnisd, zonder dat hier eene eigenlijke regtbank tusschen beide treedt. — Maar hij heeft, zoo uit kracht van den eed van getrouwheid aan de grondwet, als uit de onschendbaarheid des Konings, en uit de art. 114 en volg. van het *code penal*, gemeend als onwederlegbaar te mogen aannemen, dat de ministers aan *de wet* verantwoordelijk zijn, en dat, zoo zij, hetzij *met of zonder last*, of naar welke aanleiding ook, daden ten uitvoer brengen, die bij de wet verboden en strafbaar zijn (gelijk de schending van den eed der grondwet) er termen bestaan, om hen in regten te vervolgen. Zoodanige verantwoordelijkheid, dus naar den geest onzer grondwet bepaald, strekt in hare gevolgen alleen, om de *overschrijding* van de magt des Konings voor te komen, en geenszins om die in het allerminste te verkorten of in andere handen over te brengen, zoo als het geval had kunnen worden met eene onbepaalde ministeriele

verantwoordelijkheid, voor *alle* daden des monarchs, in onze grondwet op te nemen. — Dus bepaald, is die verantwoordelijkheid gemeen aan alle ambtenaren, die zweeren, hunne bedieningen, volgens de grondwet, te zullen waarnemen.

En de commissie tot het opstellen der grondwet van 1815, kan nimmer bedoeld hebben, de ministers ook van deze verantwoordelijkheid te ontheffen; — vermits het alsdan met zoo vele woorden had moeten gezegd worden, dat zij, wegens de schending van den eed van getrouwheid aan de grondwet, voor den menschelijken regter niet strafschuldig zouden zijn. En volgens des schrijvers duidelijk uitgedrukt gevoelen, maakt het in de beoordeeling van de schending dezes eeds of der grondwet geen verschil, of die hebbe plaats gehad ten gevolge van eene op den minister verstrekte lastgeving, dan of die uit zijne vrije beweging is voortgevloeid; vermits geene daad door een' lasthebber straffeloos mag bedreven worden, die ook aan den lastgever bij de wet is verboden. — Daar wij deze soort van verantwoordelijkheid aan de wet dus reeds in de grondwet gevestigd vinden, is het bij den schrijver niet opgekomen, om eene vermeerdering of bijvoeging in de grondwet voor te stellen; en dit te minder, omdat hij niet voor had te onderzoeken, hoedanig de bedoelde verantwoordelijkheid zou kunnen of moeten zijn, maar hoedanig die werkelijk in de grondwet voorhanden werd gevonden.

Doch er bleef niettemin nog eene gaping over, hierin gelegen, dat, als nu eens werkelijk een minister zich aan die schending schuldig maakte, en van wege de kroon bij de Staten-Generaal *geene* beschuldiging werd ingebragt; — ook *in dat geval* deze nader bepaalde verantwoordelijkheid aan de wet geene kracht hoegenaamd zou blijken te hebben. — Om deze gaping aan te vullen, werd in het voorberigt de noodzakelijkheid voorgedragen, om den prokureur-generaal bij den hoogen raad door eene bijzondere wet (op de gewone wijze daargesteld) de verpligting op te leggen, om, bijaldien de kamers den minister in staat van beschuldiging hadden gesteld, denzelven ook werkelijk in regten te betrekken. Tot daarstelling van die verpligting zou gereede aanleiding worden gevonden bij de overwegingen over het wetboek van strafvordering. Doch in dat voorberigt heeft men geenszins de meening geuit, als of die bijzondere wet zoude moeten strekken, om de kamers dit regt of die bevoegdheid der beschuldiging toe te kennen, veel min, zoo als wij reeds zoo even zeiden, om een aanhangsel over de ministeriele verantwoordelijkheid aan de grondwet te doen toe te voegen. Men heeft, als bij vooronderstelling, van het bestaan van dat regt gesproken, en dus hetzelve als aanwezig beschouwd.

Echter ware het misschien beter geweest te zeggen, dat die meerbedoelde verpligting op den prokureur-generaal, uit kracht der wet, moest rusten, *zoodra de Staten-Generaal zouden verklaard hebben, dat er aanleiding is*, om eenen minister in staat van beschuldiging te stellen. De bevoegdheid daartoe ligt, dit erkent men gaarne, minder in den letterlijken inhoud van art. 177, — hetwelk ook niet te dier plaatse door den schrijver is aangehaald, — dan wel in het verband, den aard en het doel der onderscheidene instellingen, door de grondwet erkend; want het zou toch een zonderling contrast opleveren, het doel der grondwet geheel ter zijde stellende, als men aan de kroon uitsluitend de zorg overliet, om hare dienaren wegens schending der grondwet of overschrijding van magt aan te klagen; — hetwelk even zoo veel zou zijn, als bij voorraad den overtreder tot regter over zich zelven te maken.

Doch hoe men ook denke over deze bevoegdheid der Staten-Generaal, het blijft niet te min waar, dat de verantwoordelijkheid aan de wet, zoodanig als die in de *wederlegging* is omschreven, in allen gevallen bestaat; terwijl de provocatie der Staten-Generaal slechts als middel moet beschouwd worden, om in iedere omstandigheid, wanneer er schending der grondwet plaats heeft gevonden, aan die verantwoordelijkheid kracht, leven en uitwerksel te geven.

---

Het zal niet ondienstig zijn bij deze gelegenheid op te merken, dat, ten gevolge van eene te laat opgegeven drukfeil, op bl. 43 der *wederlegging* gelezen wordt *lagerhuis*, in plaats van *parlement*, bij welk laatste de *initiative* in het gemeen wordt bezeten, zoo als zulks reeds op bl. 11 was vermeld.

## SLIMHEID VAN DEN *COURRIER DES PAYS-BAS*.

Eerst heeft de *Courrier* gezegd, dat men in de noordelijke provincien niets dan moerassen had. Daarna is hij voor den dag gekomen met de beschuldiging, dat de noordelijke provincien in het stuk van belastingen bevoorregt waren. Bij die beschuldiging sprak hij, zeer slim, van geene moerassen meer, maar van noordelijke ambtenaren, die zich vetmesteden. Maar nu is er een staatje in het licht verschenen, waaruit blijkt, dat de noordelijke provincien in alle belastingen, behalve de accijnsen, het meeste opbrengen. Dit scheen een mal staatje voor den *Courrier;* want voor de mindere opbrengst der accijnsen bestond deze natuurlijke reden, dat de bevolking in de noordelijke provincien kleiner is, dan die der zuidelijke; en wat bleef er dus voor grond voor zijne beschuldiging over? Een gewoon mensch zou hier zeker in verlegenheid zijn geraakt; maar de *Courrier* niet meer. Wat doet hij? Met eenen tooverslag ruimt hij al de moerassen uit de noordelijke provincien weg, maakt er den vruchtbaarsten grond van en sticht overal paleizen, om de hoogere verponding te verkrijgen; hij vergulde al de huizen van de kostbaarste meubels, en de hoogere personele belasting is gevonden; de patenten, dat spreekt van zelve, die moeten in het noorden hooger zijn. Kortom de Hollanders zijn rijkaards. Zij moeten dus ook meer in de accijnsen opbrengen; zij doen dit niet; derhalve zijn zij bevoorregt en de zuidelijke provincien benadeeld. — Hoe slim! Het is toch een guit die *Courrier*.

Zie hier overigens het bovengemelde staatje:

*Staat der verdeeling van de belastingen tusschen het Noorden en Zuiden.*

| | Noorden. | | Zuiden. |
|---|---|---|---|
| Verponding | f 8,601,656 | — | f 7,793,197 |
| Personeel | - 3,742,320 | — | - 3,482,608 |
| Patenten | - 1,322,814 | — | - 1,167,962 |
| Zegel, registratie, successie enz. | - 5,318,661 | — | - 5,775,328 |
| Zegel der binnenlandsche dagbladen | - 74,793 | — | - 53,201 |
| Idem der buitenlandsche dagbladen | - 8,545 | — | - 9,198 |
| In- en uitgaande regten | - 3,535,056 | — | - 2,522,645 |
| Accijnsen | - 9,730,115 | — | - 12,708,874 |
| Posterijen | - 1,175,581 | — | - 808,895 |
| Tol- of weggelden | - 111,041 | — | - 957,461 |
| | f 33,620,585 | — | f 35,279,369 |

Omtrent de tollen op de wegen moet men opmerken, dat de opbrengst van de meesten in de noordelijke provincien niet in 's rijks kas komt, maar strekt tot aflossing van geldleeningen, die op dezelve gevestigd zijn.

## OUDE EN NIEUWE ZEDEN, *Blijspel*, IN VYF BEDRYVEN; *door* C. W. THÖNE. Te *Amsterdam bij* M. WESTERMAN *en* C. VAN HULST.

Een goed, oorspronkelijk blijspel in het Nederduitsch te schrijven is eene taak, waarvoor slechts weinigen berekend zijn. Onze moedertaal, hoe rijk en vloeijend ook, is, volgens het gevoelen van bevoegde beoordeelaars, meer geschikt voor het treur- dan voor het blijspel: wie zich dus aan het bijzonder moeijelijke waagt, moet ook al de vereischten kennen en weten aan te wenden, om, met overwinning der bestaande zwarigheden, zijn doel zoo te bereiken, dat zijn werk de toets eener onpartijdige, gezonde kritiek volkomen kan doorstaan en aan zijne verwachting en die van het kunstminnend publiek beantwoordt. In hoe verre nu het onderhavige kunstgewrocht den naam van blijspel handhaaft, of hetzelve aan de vereischten der hooge comedie voldoet en geschikt is om, bij eene goede opvoering, de gewenschte uitwerking op den aanschouwer te weeg te brengen, willen wij hier even min als de gehalte der poëtische inkleeding onderzoeken, zulks bij voorkeur aan de beoordeeling van bekwamer lieden overlatende. De hoofdinhoud van genoemd blijspel is deze:

Mevrouw VAN ROZEN, eene rijke koopmans weduwe, uit den achtbaren middenstand, te voren met hare kinderen, KAREL en LOUISE, en hare nicht MARIA eene ouderlooze wees, waarover zij voogdes is, al de genoegens des huisselijken levens, in stille tevredenheid met haar lot, genoten hebbende, heeft zich langzamerhand, door verkeering met vrouwen van haren rang, die eene *opulente* levenswijs houden en aan modezucht en ijdele wereldsgezindheid overgegeven zijn, zoodanig laten verleiden, dat zij nu, met eene bandelooze drift, alles najaagt, wat pracht en weelde schitterendst opleveren, en met de zeden en gewoonten onzer voorouders, te weten die der voorlaatste eeuw, den spot drijft.

Haar zoon KAREL, een andersdenkend en verstandig jong mensch, door zijne moeder opzettelijk voor de studie opgeleid om hem eens aanspraak op een aanzienlijk ambt te doen verkrijgen, is van de Akademie met den rang van practizerend advocaat teruggekeerd. Met weerzin ontwaarde hij van tijd tot tijd de groote veranderingen in de levenswijs en het huis zijner moeder, met zijne wijze van zien geenszins strookende, maar welke hij zich ter liefde zijner moeder laat weggevallen, tot tijd en wijle zich eene geschikte gelegenheid opdoet, om daarin eene gunstige omkeering te bewerken. Zijne zuster LOUISE, in haren aard een goed, braaf meisje, is door mama in den draaikolk der wereldsche ijdelheid medegesleept en volgt in alles haar voorbeeld. Zij verheugt zich reeds bij voorraad in de feestvermaken, die het huwelijk van KAREL met PAULINA RENTHAL, door mevr. VAN ROZEN tot zijne vrouw bestemd, zullen opleveren. Maar de jonge advocaat, stelt hare verwachting op eens te leur; hij geeft zijner moeder te kennen, dat hij een meisje tot vrouw verlangt, die meer nederlandsch en minder aan vreemde zeden gehecht is dan PAULINA. Hij heeft eene geheime liefde opgevat voor zijn nicht MARIA, wier edel aan het oud hollandsche gehechte karakter en hoedanigheden hij in het moederlijk huis allergunstigst heeft leeren kennen. Tot hiertoe heeft hij dien hartstogt in zijn boezem gesmoord en MARIA slechts als vriend en broeder bejegend, daar zijne verdiensten nog te onbeduidend zijn om, naar zijnen rang, in het huwelijk te leven. MARIA, van KARELS bedoelingen jegens haar ten eenemale onbewust, voedt voor haren neef eene opregte, schuldelooze genegenheid en geeft hem, echter zonder dit te doen blijken, de voorkeur boven den wuften en belagchelijken VAN FRANGEN, een man van middelbare jaren, hoogst ingenomen met de hedendaagsche wijze van leven in de groote wereld en een ijverig beoefenaar van Fransche zeden en gewoonten, die eene hevige liefde voor haar heeft opgevat, en haar ten huwelijk vraagt, nadat hij eerst de hulp van KAREL, vervolgens die van LOUISE, doch te vergeefs ingeroepen, en eindelijk de toestemming van den heer DALBERG, haren voogd, bekomen heeft, die hem dezelve uit spotlust en zonder schroom geeft, omdat hij stellig weet, dat zijne pupil dezen verfranschten Hollander geenszins tot man zal verkiezen. Deze mijnheer DALBERG, een weduwenaar, zonder kinderen, gewezen zee-officier, zijn fortuin in de Oost gemaakt en daar, een geruimen tijd, en wel gedurende de dagen onzer staatkundige onderwerping aan den Korsikaanschen dwingeland, verloefd hebbende, naar het vaderland teruggekeerd om er zijne overige dagen, in rust en als een voorstander en beoefenaar van oud Hollandsche zeden, ten einde te brengen, bezit een rondborstig en openhartig karakter, heeft een' walg van al wat pracht en praal is en natuurlijk een groot misnoegen in het gedrag en huishouden van de trotsche mevrouw VAN ROZEN, die hij duchtig de les opleest en tot een eenvoudiger, min kostbare en oud Nederlandsche levenswijs tracht terug te brengen, vooral nadat hem door haren eerlijken, ouden boekhouder PETERS, in vertrouwen het aanmerkelijk verlies van een tonne gouds, bekend geworden is, dat het huis van mevrouw VAN ROZEN te duchten staat, door een gevreesd bankroet van zeker handelshuis te *Koningsbergen*. Maar mevrouw VAN ROZEN slaat zijne raadgevingen in den wind en dwingt haren zoon, bij het vernemen der schrikwekkende tijding, nu sterker dan ooit tot het huwen van PAULINA RENTHAL. KAREL wordt hierdoor in tweestrijd gebragt of hij den wil zijner moeder of aan de stem der liefde gehoor zal geven. De laatste zegepraalt eindelijk. Hij openbaart MARIA zijnen benarden toestand en bekent haar zijne vurige genegenheid voor haar. MARIA, wel verre van zijne hoop geheel te verijdelen, wacht zich evenwel, zijne bekentenis dadelijk met betuiging van wederliefde te beantwoorden.

Intusschen gelukt het KAREL zijne zuster LOUISE over te halen, om met

heeft mevrouw VAN ROZEN, in de gegevene omstandigheid, tot eene eenvoudiger en onkostbaarder levenswijs te bewegen, welke poging, door het edel aanbod aan mevrouw VAN ROZEN van haren braven, edeldenkenden boekhouder PETERS ondersteund, om haar, des noods, zijn bijeen gegaard gering vermogen af te staan, zoo wel slaagt, dat hunne moeder op eens verklaart hare manier van leven te zullen veranderen en zich voortaan weder tot de gulden middelmaat te bepalen. DALBERG, dit heugelijk nieuws vernemende, voltooit nu ook het geluk van KAREL door hem zijne pupil MARIA als echtgenoote in de armen te voeren. KAREL verandert van beroep, bepaalt zich, met overleg van DALBERG en zijne moeder, tot den handel en wordt de patroon van PETERS; terwijl VAN FRANGEN, schoon in zijne hoop op MARIA's hand te leur gesteld, zich geheel en al ongeschikt keurt, tot navolging der veranderde levenswijs van mevrouw VAN ROZEN en hare dochter LOUISE.

## GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 26sten April 1566 namen de edelen, aan wier hoofd zich HENRIK VAN BREDERODE gesteld had, en die, om het aanbieden van een smeekschrift aan de hertogin van PARMA, regentes der *Nederlanden*, door den graaf van BARLAIMONT met den naam van gueux (bedelaars) gesmeed waren, dien scheldnaam als zinspreuk voor hunne liverelen aan.

Den 26sten dito 1674 veranderde WILLEM III de regering te *Utrecht*.

Den 26sten dito 1773 werd de naderhand onder den naam van PIUS VI in de kerkelijke geschiedenis bekende Paus tot kardinaal verkozen.

Den 27sten dito 1078 overleed WILLEM, een en twintigste bisschop van *Utrecht*.

Den 27sten dito 1568 werd de stad *Grave*, bij verrassing, door SANNER VINK ingenomen.

Den 27sten dito 1637 werden de door velen, van wege den overdreven bloemenhandel, veroorzaakte schulden tot gewone schulden verklaard.

Den 28sten dito 32 werd MARCUS SILVIUS OTTO, naderhand VIIIste Keizer van *Rome* geboren.

Den 28sten dito 1747 werd Zijne Hoogheid Prins WILLEM IV, tot stadhouder van *Zeeland* verkozen.

ARNHEM, den 28sten April.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 27 Maart 1 El 9 Palm 0 Duim; gewassen 5 D., gevallen 0 D.
Den 28 dito 2 El 1 Palm 0 Duim; gewassen 20 D., gevallen 0 D.

Ondertrouwd:

H. D. MISPELBLOM BEIJER,
en
C. A. HOIJER.

*'s GRAVENHAGE*,
den 24sten April
1829.

## PROVINCIE *GELDERLAND*.
## AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 8sten Mei 1829, des middags ten 12 ure, zal door Commissarissen der Negotiatie van den Straatweg van de *Grebbe* over *Arnhem* naar *Dieren* en van *Arnhem* naar *Apeldoorn*, ten overstaan van den Gouverneur der provincie *Gelderland*, of, bij deszelfs absentie, door een der leden van de Gedeputeerde Staten en in bijzijn van den Hoofd Ingenieur der provincie, aan het lokaal van het Gouvernement te *Arnhem*, worden aanbesteed:

1°. Het MAKEN der AARDEN BAAN of BEDDING tot den aanleg van eenen STRAATWEG van af het reeds bestraatte gedeelte des WEGS op den Galgenberg onder *Arnhem*, tot aan de Steenstraat te *Apeldoorn*, met het MAKEN der noodige BRUGGEN en DUIKERS, en

2°. Het BESTRATEN van den gezegden Weg met de daartoe benoodigde LEVERANCIE van MOPKLINKERS, beide in drie perceelen, bij de bestekken omschreven.

De aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

De bestekken, voor de Aarden baan en de Bestrating, elk afzonderlijk, zullen, boven en behalven aan het Lokaal van het Gouvernement te *Arnhem*, ter lezing liggen: te *Arnhem* in de Logementen *het Zwijnshoofd* en *de Zon*, en in het Koffijhuis bij de Weduwe PULSERS aldaar; te *Nijmegen* bij HOLTERMAN in den *den Rotterdamschen Postwagen*; te *Zutphen* bij WEENINK in *den Hollandschen Tuin* en bij BECK in *de Kroon*; te *Tiel* in *den Gouden Leeuw* en in *het Heeren Logement*; te *Doesborgh* bij TEN DYK in *het Heeren Logement*; te *Boemel* bij WEIJERS in het Koffijhuis aldaar; te *Culemborg* aan het Veer bij VAN HATTUM; te *Apeldoorn* bij TEN HOVE; te *Beekbergen* in de Herberg *den Smittenberg*; te *Voorst* bij PLANTEN in *den Beer*; te *Brummen* aan *het Kromhout*; te *Velp* bij BROUWER in *de Zwaan*; te *Dieren* in *de Kroon*; op *de Steeg* in *den Engel* bij SMEINK; te *Heerden* bij de Wed. GERRITSEN; te *Epe* bij BROUWER; te *Hattem* in *den Engel* en aan *het Katerveer* in het Veerhuis; te *Pannerden* bij VERWAIJEN aan het Veer en bij H. OTTEN, opzigter van den Waterstaat; te *Lobith* bij JANSSEN; te *Lent* bij de Wed. CRYNEN aan het Veer en bij CASTYN in *de Zwaan*; te *Huissen* bij AALBERS; te *Millingen* bij den Burgemeester RYMERS: te *Zevenaar* in *het Hof van Berlijn*; te *Bemmel* bij GOERTS; te *Tuijl* bij Jufvrouw MURMAN; te *Heumen* aan den Molen; te *Grave* aan het Veer bij de Wed. VAN HAREN; te *Elburg* in *den Haas*; te *Hoevelaken* in *de Doorne heg*; te *Harderwijk* in *het Wapen van Zutphen*; te *Nijkerk* bij H. VAN GREVEGOED, Jr.; te *Barneveld* bij SCHUT; te *Voorthuizen* bij WILBRINK in *het Posthuis*; te *Amersfoort* in *den Doelen*; te *Utrecht* in *den Witten Engel*; te *Zwolle* in *het Munstersche Posthuis* en bij HELD buiten de Kamperpoort; te *Kampen* in *den Keulschen Dom* en in de Herberg voor de Brug; te *Wijhe* in *den Brabantschen Wagen*; te *Amerongen* bij VOS; aan de *Grebbe* bij DE RIDDER; te *Deventer* bij KONINGSVELD in *de Halve Maan* en in *de Moriaan*, alsmede aan de Herberg *de Dood*; te *Gorinchem* in *het Gorinchemsche Wapen*; te *Hardinxveld* in *de drie Snoeken*; te *Werkendam* in *'s Lands Welvaren*; te *Sliedrecht* in *de Zwaan*; te *Papendrecht* in het Regthuis; te *Vianen* in *het Zwijnshoofd* en te *Wageningen* bij RUTTES aan den Boom.

Zullende bovendien nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd Ingenieur *F. BEIJERINCK*, te *Arnhem*.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *ZUTPHEN* zijn voornemens, op Maandag den 18den Mei aanstaande, des middags ten 12 ure, ten Raadhuize in het openbaar aan te besteden:

De OPTIMMERING van het benoodigd GEBOUW op de nieuwe BEGRAAFPLAATS voor gemelde Stad, met alle daartoe vereischte MATERIALEN en WERKLOONEN.

Zullende het Bestek en de Condities 14 dagen te voren op de Stads Secretarie ter lezing worden voorgelegd.

*Zutphen*, den 16den April 1829.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd,
P. J. SWAVING.
Ter Ordonnantie van dezelve,
J. A. VAN HASSELT.

† † † BURGEMEESTER en ASSESSOREN des AMBTS *DOETINCHEM* zijn voornemens, op Vrijdag den 8sten Mei 1829, des morgens om tien uren, ten huize van *TEUNISZEN MELINK*, in *IJzevoorde*, aan te besteden:

Het BOUWEN eener DOODGRAVERS WONING bij de Begraafplaats in die Gemeente, met de LEVERANTIE der daartoe BENOODIGDE MATERIALEN.

Op Bestek en Voorwaarden, gedurende acht dagen voor den dag der Aanbesteding, ten genoemden huize ter lezing zullende liggen.

† † † § § † BURGEMEESTER en ASSESSOREN der GEMEENTE *BORCULO* zijn voornemens, om op Woensdag den 13den Mei 1829, des voormiddags ten 11 ure, op het Gemeentehuis aldaar, onder nadere Approbatie van Den Edel Groot Achtbare Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie *Gelderland*, in het openbaar aan de minsthebbende aan te besteden:

Het BOUWEN eener NIEUWE SCHOOL, in de Buurtschap *Henre*, onder *Borculo*, mitsgaders de LEVERANTIE der daartoe BENOODIGDE MATERIALEN,

Waarvan het Bestek en Condities van heden af, dagelijks (behalve Zondags) ten Kantore van gemelden Burgemeester ter lezing [illegible].

*Borculo*, den [illegible] April 1829.

De Burgemeester voornoemd,
F. W. LAMBERGH.

† † § § † De Erfgenamen van wijlen den Heer *H. BUDDE* zijn voornemens, op Zaturdag den 9den Mei 1829, des voordemiddags om tien uren, op het *Stadswijnhuis*, te *Deventer*, door het Ministerie der Notarissen *VAN MARLE* en *KRONENBERG*, te laten inzetten en, veertien dagen daarna te verkoopen:

1°. Een zeer aanzienlijk BUITENGOED, *het Brokhorst*, ook wel *het Zand* genaamd, aangenaam gelegen onder *Wilp*, Provincie *Gelderland*, een half uur van de Stad *Deventer*, bestaande in een logeabel HEERENHUIS, KOEPEL, BOUWMANSWONING, BAKHUIS, STALLINGEN en WAGENHUIZEN voor Eigenaar en Pachter, ZAADBERGEN en verdere GETIMMERTEN, ruime TUINEN, WANDELINGEN, BOUW, WEIDELANDEN en BOSCHGRONDEN, in acht onder-perceelen, waarvan het Huis-perceel groot is [illegible] Bunders en de zeven overige onder-perceelen, te zamen omstreeks 45 Bunders.

2°. Een welgelegen ERVE en GOED, *het [illegible]* of *Te Riele* genaamd, onder *Diepenveen*, ook een half uur van de Stad *Deventer*, in vier onder-perceelen.

3°. Een ERVE en GOED, [illegible] genaamd, bij het voorgaande perceel [illegible]

4°. Een HUIS [illegible] No. 168 [illegible]

5°. Eenen TUIN, te *Deventer*, buiten de Brinkpoort.

Meerdere informatie bij den Heer *H. BUDDE Jr.*, te *Deventer*.

*** Inteekening op eene GOEDKOOPE UITGAVE VAN DE BYBELSCHE GESCHIEDENIS, Oude en Nieuwe Testament, welke door Aardrijks- en Tijdrekenkundige Aanmerkingen, door de beschrijving van zeden en gebruiken en door een *veertigtal* fraaije en uitvoerige *Steendrukplaten* in 4to opgehelderd, een allerbelangrijkst en tevens hoogst nuttig en leerzaam werk voor de Jeugd zal opleveren.

Dit werk zal voor den geringen prijs van *f* 2.80 ordinair papier, en *f* 3.50 op best papier, aan de Inteekenaren worden afgeleverd.

De Berigten van Inteekening zijn bij de voornaamste Boekhandelaren, alsmede bij Uitgevers Gebroeders *THOMPSON*, Boekdrukkers te *Rotterdam*, te bekomen. De Inteekening blijft geopend tot den 15den Mei aanstaande.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.